

búcsúzik a kijevei balett

Somogyi Károlyné felvétele

Ma, pénteken tartja utolsó előadását a szegedi szabadtéri színpadon a kijevei balett. Vasárnap volt a premier, azóta egy előadást tartottak, s mint a megjelent kritikák bizonyítják, igen szép művészi sikerrel. Képviselet: látványos jelenet az együttes előadásából

Oklevél és emlékplakett a szovjet együttesnek

Fogadás a kijevei balett tiszteletére

Évenként visszatérő kedves színlőltja a Szegedi Únnepi Hetek rendezvénysorozatának az a bensőséges hangulatú fogadás, melyet a megyei tanács rendez a játékok műsorában közreműködő szovjet vendégművészek tiszteletére. Tegnap, késő délután a megyei tanács épületében került sor erre a találkozóra, amelyen megjelent Győri Imre, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a megyei pártbizottság első titkára, Török László, a Csongrád megyei tanács vb elnöke, dr. Ozvald Imre, a szegedi városi pártbizottság titkára, Papp Gyula, a Szeged m. j. városi tanács vb elnökhelyettese, valamint az MSZBT, a Szegedi Szabadtéri Játékok Igazgatósága és a Hazafias Népfőnt megyei és városi titkárságának képviselői.

Török László, a megyei tanács vb elnöke köszöntötte a Lenin-renddel és a Munka Vörös Zászló rendjével kitüntetett Ukrán Állami Akadémiai Sevcsenko Opera- és Balettszínház együttesének tagjait. Örömmel állapította meg, hogy az együttes ven-

dégjátéka magas művészi életműnyben részesítette az előadások nézőit. Elmondotta, hogy a világhírű orosz balettművészet reprezentációját mindig szívesen látjuk, s külön öröm számunkra, hogy az idén a hozzánk egyébként is közel álló ukrán nép fiai mutatták be ezt a művészetet a szegedi színpadon.

A nagy tapsal fogadott beszédet az MSZBT országos elnökségének kedves megilletése követte. A Bahcsiszeraji szökökút című Aszfajevmü előadásában mutatott művészi munkájáért a kijevei vendéggyüttes megkapta az MSZBT Országos Elnöksége oklevelét és a vele járó emlékplakettet. Külön kitüntették az együttes hat tagját. Az MSZBT aranykoszorús jelvényét és oklevelét kapta: V. A. Kolesznyik, a balet együttes vezetője, V. J. Vronszkij, az opera- és balettszínház vezető balettmestere, Sz. V. Turcsak karnagy, E. N. Jersova, az USZSZK érdemes művésze, aki a darabban Máriaát személyesítette meg. R. Kljavin, aki Girej kán szerepét táncolta és A. Orehova.

A megyei tanács elnökének üdvözlő szavaira V. A. Kolesznyik válaszolt, megköszönve a gratulációt és a kitüntetések. Elmondotta, hogy az együttes a meghívást a Szegedi Szabadtéri Játékokra kitüntetésnek tekintette. Örömmel jöttek Bartók, Liszt és Kodály országába, ahol a várakozásnak megfelelően ért és hálás közönséggel találkoztak. A játékokon bemutatott Kodály-dalművet, a Hány Jánost alkalmuk volt megtekinteni. Nagy élvezettel hallgatták a magyar nép legszebb dalait. Közölte, hogy Szegedről Budapestre utaznak, s az ottani három előadás után pedig haza. A szegedi estekre azonban még bizonyosan sokáig fognak emlékezni, s nem is tudnak másként búcsúzni mint ezzel a köszöntéssel: vizontlatásra Szeged!

A hangulatos fogadás baráti beszélgetéssel folytatódott, amelyhez Lakatos Géza népi zenekara szolgáltatva az aláfestő zenét. Szovjet vendégeink gyakran jutalmazták tapsal a zenekar játékát.

Szegedi tudósok

Elfoglalt ember, újságot csak este olvas, így néhány meglepetés érte már az életben. Közülük is a legnevezetesebb 1963 nyarán. Az egyeztetési rektorság után elhunyt dr. Rávnay Tamás professzort temették, ő mondott gyászbeszédet, s a temetőből kijövet ugyancsak megütközött, hogy a miniszterhelyettes gratulált neki. Pedig már a napi sajtó közölte: a szegedi orvosegyetem új rektora dr. Tóth Károly.

Mint fogorvos, 1940-ben, a budapesti klinikán díjtalan gyakornokként kezdte pályáját, 1945-ben Makóra, újabb öt esztendő múltán a szegedi fogklinikára került. Ugy látszik, életében a fél évtizedek dominálnak, 1955-ben nevezték ki docensnek. Hamarosan dékánhelyettes, majd rektorhelyettes, mígnem 1963. július 18-tól, a mai napig, a szegedi orvosegyetem rektora.

A szegedi fogklinikán, munkahelyén — a klinikai gyakorlatnak megfelelően — a beteggyógyítással párhuzamosan tudományos kutatás folyik. Ilyen például a teleszkópos protéziselhorgonyzás gyakorlati alkalmazásához szükséges feltételek megteremtése, melynek alapötlete tőle származik, s amely területen munkatársai dolgoznak. Dr. Tóth Károly életműve a fogsúvasodás elleni harc, mely idestova két évtizede foglalkoztatja, s melynek fontos tudományos, sőt népgazdasági kihatásai is vannak.

— Kezdetben szegényes körülmények közepette látunk munkához — emlékezik vissza a professzor —, s látszólag egyszerű statisztikai felmérést tűztünk ki célul: a fogsúvasodás elterjedtségét vizsgáltuk. Makón kezdtük a munkát, s mindjárt kiindulási támponthoz jutottunk: a cigányoknak általában jobbak a fogai. Ezután Dorozsma, Kiskunmajsa, Kiskunhalas, Félegyháza térségében csak a cigánylakosság körében folytattuk a felmérést, ami a makói tapasztalatokat igazolta, némi megkülönböztetésekkel — mint például: a dorozsmai cigányok fogazata jobb a többiekénél. Így jutottunk el az életkörülmények, a táplálkozás vizsgálatahoz, a terheség és a fogsúvasodás összefüggéseinek feltáráshoz. Közhiedelem, hogy asszonyoként ahány terheség, annyi rossz fog. A cigányok gyakorlata azonban cáfolta ezt, inkább döntő a környezet, a táplálkozás. Felméréseinket Szegeden folytattuk, majd szőregi, tápéi, dorozsmai példákat is viszonyítottunk országos adatokhoz, s meglehetősen lehangoló eredményt kaptunk. Szegeden általában rossz az emberek fogazata. De: a Londoni körüli nevelőotthonban lakó gyerekeknek jobb, mint a szülőknél élőknek, sőt még jobb átlagot kaptunk az egészségügyi gyermekotthonosoknál. Általánosabb felmérés után erősítettük meg azt az irodalmilag leírt állapotot, hogy a gyermekotthonokban egészségesebb fogazatú gyerekek találhatók. Kiderült, legalább két, két és fél éves bentlakás szükséges ahhoz, hogy a gyerekek fogai javuljanak, ami természetesen a táplálkozással hozható közelebbi összefüggésbe.

— Ugyancsak közhiedelem, a túlzottan szénhidrátos táplálkozás (kenyér,

burgonya stb.) rontja a fogazatot. Kísérletei mit mondanak erről?

— A gyermekotthonokban 70 százalékban szénhidrátos ételeket fogyasztanak, ami ellentmond a fentieknek. Viszont kevés benne a finomított szénhidrát (cukorkák, édességek), s ha ráadásul az ételek izesítésére használják, nincs káros hatása a fogakra. Ugyancsak az irodalom írja le: a civilizáció fejlődésével nő a fogak súvasodása. Véleményünk szerint azonban csak átmeneti állapotról beszélhetünk. Ha majd a mezőgazdasági termelés hűsből, tejből, tojásból, tehát fehérjékből bőseges feltételeket teremt és az emberek természetudományos műveltsége is olyan fokra jut, hogy tudnak saját szervezetük javára élni (ami korántsem jelent megtartóztatást!), ez a probléma fokozatosan megoldódik.

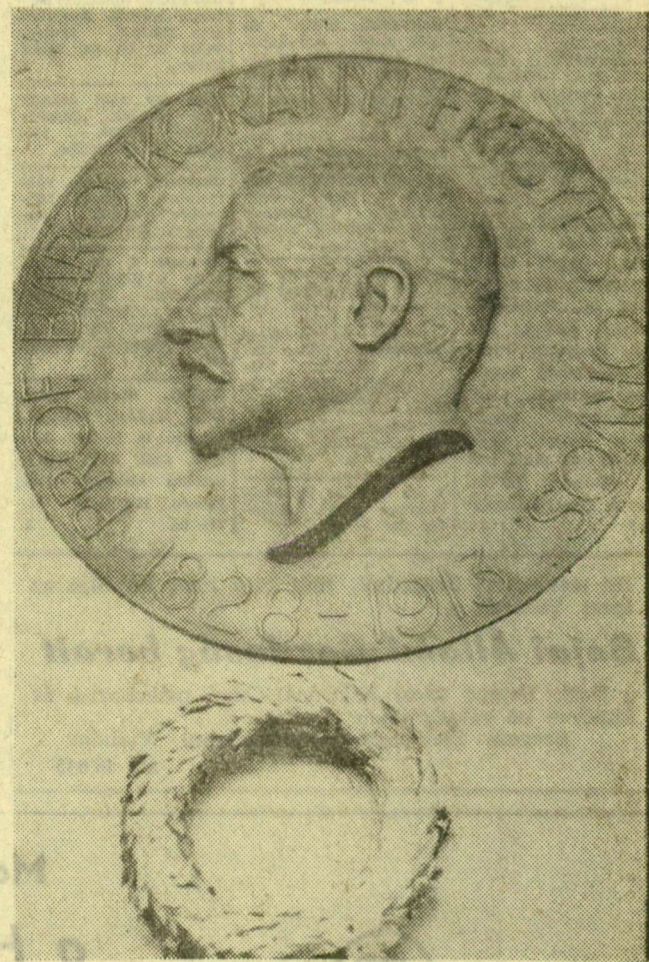
— Annyi bizonyos, mindez nem történik máról holnapra. A fogsúvasodás jelenségének legalábbis mérséklése azonban — úgy gondolom — nem várhat addig.

— Valóban, ezért tudományos alapon igyekezünk a megoldásnak elébemenni. Amerikai kutatások mutatták ki, a fluór megfelelő körülmények között jó hatású a fogakra. Világszerte kezdtek alkalmazni a víz fluór-dúsítását (házankban Szolnokon történtek kísérletek), de ennek praktikumma eléggé bonyolult, ráadásul drága is. Svájcban már a só fluorizálásán dol-

goztak eléggé laza, szervezetlen alapon, némi eredménnyel. Ottani tapasztalataim szerint láttunk munkához négy esztendeje. 1966-ban Deszken kezdtünk dolgozni, ahová a mai napig a klinikáról szállítjuk a sót. Udvari műhelyünkben egy kilogramm konyhasót 250 milligramm fluórral elegyítünk, s a hároméves adatok szerint ennek hatása máris mutatkozik: a 6—11 éves deszki gyerekeknél 40 százalékban csökkent a fogsúvasodás. Módszerünket tavaly őstől Röszkén is bevezettük, ahol egy kiló sóhoz csak 200 milligramm fluórt használunk — így keressük a legalacsonyabb, de még optimális hatású dózist. A kontrollfalvakkal; Tápéval, Dorozsmával, Szőreggel összevetve biztatóak eddigi eredményeink. A lényeg ugyanis nem a víz vagy a só, hanem hogy megfelelő fluórtartalom jusson az emberi szervezetbe, s ugyanakkor bizonyíthatasságát ennek ártalmatlanságát. Amihez természetesen sedregnyi utólagos vizsgálat tartozik, tanulmányozni kell a szervezet teljes anyagcseréjét. A klinika udvarán felállított műhelyben egyelőre havonta 30—35 mázsa sót fluórozunk, s ügyelünk rá, az említett községekbe csak innen szállíthatassanak. A látványos eredményig még várni kell, ám ha munkánk sikerrel jár, biztos vagyok benne, megérte a fáradságot...

Nikolényi István

Szeged szobrai

Korányi Frigyes

(1828—1913)

(6.) Perti Pick Alajos, szegedi származású szobrászművész nagyméretű éremplasztikája örzi a kiváló orvos-tudós, Korányi Frigyes emlékéit a Dóm téri panteonban. A belgyógyászat kiváló művelője nagy szolgálatokat tett tudományága továbbfejlesztése érdekében. Az ő kezdeményezésére indult meg többek között a tuberkulózis elleni küzdelem, amely több egészségügyi intézmény megalapításához vezetett. Az Orvos-Egészségügyi Szakszervezet 1955-ben emlékérmét alapított a neves orvos tiszteletére — az emlékérmét azóta évenként osztják ki az arra legérdemesebbeknek.

PÉNTEK, 1969. JÚLIUS 25.

DELMAGYARORSZAG 5

Defekt

Tegnap délután történt az a defekt, amely egy gyálaréti asszonyka kerékpárját és egy autóbuszvezető embereit érte. A Hattyastelep és Gyálarét felé közlekedő autóbusz pontosan 3 óra negyven perckor indult Szegedről. Minden rendben volt, az utasok leszálltak, felszálltak, ahogyan az lenni szokott egy járatnál.

A hattyastelepi megállóban egy gyálaréti asszonyka kerékpárja defektet kapott. A kerékpáron ült öt éves kislánya is. Mit tehetett szegény asszony, mint megvárta a gyálaréti buszt a megállóban, hogy arra feltegye kislányát, ő pedig hazatolja a kerékpárt négy kilométer távolságra.

A kislányt fel is tette a buszra, s ment volna hazafelé. A busz vezetője azonban megkérdezte a piciny gyereket, hogy van-e pénze jegyre. A lányka mondta, hogy nála nincs pénz.

— Akkor menj és kérj anyukádtól — utasította.

A kislányka szaladt anyja után és mondta neki, mi a baj. Az asszony visszalé-

pett és közölte, hogy a gyereket hat évét még nem töltötte be, tehát nem kell részére jegyet váltani.

— Az igaz — válaszolt a busz vezetője —, de csak akkor, ha a szülő, vagy a kísérő is vele utazik a buszon.

Erre a mama elővette a tárcáját és átnyújtott egy tízest. Ekkor keletkezett a bonyodalom. Nem volt aprója a vezetőnek, de az anyukának se.

— Apróm nincs — szól a vezető és becsapta az ajtót, majd indított. A kislány lány bandukolhatott négy kilométert az anyja mellett.

Egy férfi megszólalt az utasok közül, hogy miért tette ezt a vezető, hiszen akár ők is összeadták volna a kislány útiköltségét, próbában.

— Hogy kellett volna? — kérdezte a buszvezető. Szerényen és csendesén megszólalt az utas.

— Emberséggel. Ezután senki sem szólt egy szót sem.

G. I.

Műkincsek mentése

A firenzei árvíznél megsérült műkincsek közül 24 pergament és kódex restaurálását a Magyar Országos Levéltár restauráló műhelye vállalta. A nagy szakértelmet igénylő munka befejeződött. A nagytékű történelmi dokumentumok helyreállításában végzett munkáért Hasznos Zsigmondné az olasz állam arany emlékérmével tüntette ki Leopoldo Sandri professzor.

Autósok könyvesboltja

Autósok könyvesboltját rendezte be az Állami Könyvtérjesztő Vállalat a Magyar Autóklubbal közösen Budapesten, a Deák Ferenc utca 15. szám alatt. Csütörtökön kezdtek meg a rendszeres könyvszolgálatot szakmai kiadványokból, különféle műszaki könyvekből — autósoknak. Többféle kedvezményben részesül a bolt törzsközönsége. Minde-

nekelőtt folyószámlára vásárolhatnak az autós könyvbarátok. Felvesznek tőlük előjegyzéseket várható új szakkönyvekre, 100 forint fölötti értékű küldeményt díjmentesen postáznak címükre. Mindenki, aki rendszeresen vásárol a boltban, az év végén a számlák összegének 10 százalékáért szabadon választhat jutalomkönyvet.